

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 242/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv garantovaných čl. 36 písm. b) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva garantovaného čl. 28 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 7 Medzinárodného paktu a hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, práva podľa čl. 4 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa, práva podľa I. časti bodu 24 a 26 Európskej sociálnej charty (revidovanej) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 124/2011 z 29. marca 2012 a vo veci žiadosti o zrušenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2013 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv garantovaných čl. 36 písm. b) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva garantovaného čl. 28 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 7 Medzinárodného paktu a hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „pakt“), práva podľa čl. 4 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa (ďalej len „dohovor MOP“) a práva podľa I. časti bodu 24 a 26 Európskej sociálnej charty (revidovanej) (ďalej len „sociálna charta“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 124/2011 z 29. marca 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a žiadala o zrušenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľka v úvode svojej sťažnosti zhrnula skutkový stav, podľa ktorého sa návrhom z 21. októbra 2008 domáhala, aby zamestnávateľ bol povinný pridelovať jej prácu železničiarke - spracovanie podkladov pre zber dát výpočtovej techniky podľa dohody o zmene pracovnej zmluvy uzatvorenej medzi Železnicami Slovenskej republiky, divíziou železničných koľajových vozidiel Bratislava, správou železničných koľajových vozidiel Košice a sťažovateľkou dňa 1. septembra 2000. Okresný súd Košice II rozsudkom sp. zn. 31 C 73/2010 z 18. februára 2011 rozhodol, že návrh sa zamietá. Sťažovateľka proti tomuto rozsudku podala prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie. Krajský súd o odvolaní proti tomuto rozsudku rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 Co 124/2011 z 29. marca 2012 tak, že rozsudok potvrdil. Sťažovateľka proti tomuto rozsudku prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podala dovolanie. Dňa 11. decembra 2012 bolo právnej zástupkyne

sťažovateľky doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012, ktorým najvyšší súd rozhodol, že dovolanie odmieta.

3. Následne sťažovateľka odôvodnila svoje námietky proti napadnutému rozsudku.

3.1 Podľa sťažovateľky napadnutý rozsudok krajského súdu nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Krajský súd a súd prvého stupňa sa vo svojom rozhodnutí nezaoberali námietkami sťažovateľky v odvolaní, najmä otázkou platnosti či neplatnosti dohody o zmene pracovnej zmluvy z 1. júna 2005, k podpísaniu ktorej došlo z dôvodu dlhodobého zneužívania postavenia zamestnávateľa, pričom ak by sa touto otázkou krajský súd, príp. súd prvého stupňa, v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal, viedlo by to k inému rozhodnutiu súdu, ktorým by sa sťažovateľka domohla svojich práv. Preto podľa názoru sťažovateľky bolo úlohou krajského súdu v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorým sa realizuje právo na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj súdu prvého stupňa, vysvetliť, prečo tieto relevantné námietky sťažovateľky nepovažoval za dôležité pre rozhodnutie súdu. Napadnutý rozsudok krajského súdu nie je podľa vyjadrenia sťažovateľky v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, pretože je nezrozumiteľný, nie je z neho zrejmé, akými úvahami sa riadil, ako sa vyrovnal so sťažovateľkinými tvrdeniami ako odvolateľky (*dôvodmi odvolania*), a tým bolo porušené právo sťažovateľky domáhať sa zákonom predpísaným postupom svojho práva na súde zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3.2 Sťažovateľka sa podľa svojho názoru v konaní pred krajským súdom domáhala, aby jej poskytol ochranu pred zneužívaním postavenia zamestnávateľa voči nej ako zamestnankyni, keďže postupom zamestnávateľa, ktorý bol v rozpore s dobrými mravmi, boli porušované jej základné práva a slobody. Podľa sťažovateľky je z výpovedí svedkov navrhnutých zamestnávateľom nepochybné, že zamestnávateľ v rozpore s dohodou o zmene pracovnej zmluvy uzatvorenej 1. septembra 2000 žiadnu prácu sťažovateľke neprideľoval a počas celých dní, kedy bola v práci, po dobu 5 mesiacov (od 1. 1. 2005 do 31. 5. 2005),

sťažovateľka na pokyn zamestnávateľa sedela v šatni. Zamestnávateľ týmto svojím postupom konal podľa presvedčenia sťažovateľky v rozpore s dobrými mravmi a zneužíval svoje postavenie voči nej ako zamestnankyni, keďže zamestnávateľom tvrdenú nadbytočnosť sťažovateľky neriešil zákonným spôsobom, teda výpoveďou. Sťažovateľka bola teda v situácii, keď zamestnávateľ jej na jednej strane prácu neprideľoval, pretože bola údajne „nadbytočná“, na druhej strane pracovný pomer s ňou neskončil. Ako vyplynulo z výpovedí svedkov, sťažovateľka nebola zamestnaná do žiadnej práce na základe pokynu zamestnávateľa jej nadriadenému zamestnancovi, pretože dostala ponuku na prácu, ktorú neprijala. Podľa sťažovateľky zamestnávateľ ju takto vystavil ponižujúcemu zaobchádzaniu, keďže ako matka maloletých detí, voči ktorým mala vyživovaciu povinnosť, bola tým, že musela po dobu až 5 mesiacov sedieť celú pracovnú dobu v šatni bez toho, aby jej bola pridelená akákoľvek práca, v napätí a v strachu o svoju budúcnosť. Sťažovateľka deň za dňom prežívala neistotu, či s ňou zamestnávateľ ukončí pracovný pomer alebo nie. Toto podľa sťažovateľky dlhodobé trestuhodné a výrazne škodlivé a útočné správanie zo strany zamestnávateľa namierené proti samotnej sťažovateľke porušovalo jej právo na dôstojnosť pri práci v zmysle ustanovenia I. časti bodu 26 sociálnej charty.

3.3 Ponižujúce správanie zamestnávateľa voči sťažovateľke sa podľa jej názoru odrazilo aj na jej psychickom stave, keď zo strachu o jej budúcnosť a pocitu viny, ktorý zneužívaním svojho postavenia vyvolával zamestnávateľ u sťažovateľky akoby za trest, že nepristúpila na nezákonné požiadavky zamestnávateľa, musela sedieť sama v šatni až po dobu 5 mesiacov. Sťažovateľka po tomto dlhotrvajúcom a ponižujúcom zaobchádzaní, keď bola podľa jej slov po dobu 5 mesiacov atakovaná pocitmi samoty vyplývajúcimi z vyčlenenia z pracovného kolektívu a z prejavenej nezáujmu zamestnávateľa o jej situáciu, podpísala dohodu o zmene pracovnej zmluvy 1. júna 2005. Následne po podpísaní tejto dohody zamestnávateľ jej prácu začal prideľovať, čo podľa názoru sťažovateľky potvrdzuje fakt, že sťažovateľku vystavil tomuto ponižujúcemu zaobchádzaniu úmyselne, aby tak znížil jej ľudskú dôstojnosť, pretože nepristúpila na ním nezákonným postupom presadzované podmienky práce.

3.4 Napriek tomu, že na už uvedené porušovanie základných práv a slobôd, ku ktorému podľa sťažovateľky došlo tým, že zamestnávateľ zneužíval svoje postavenie voči sťažovateľke, sťažovateľka poukazovala v konaní pred súdom prvého stupňa aj v konaní pred odvolacím súdom, krajský súd sa touto otázkou vôbec nezaoberal ani tieto relevantné skutočnosti nijako nevyhodnotil. Krajský súd podľa sťažovateľky neposkytol ochranu jej právam napriek tomu, že využila právo domáhať sa svojho práva na súde Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s ustanovením § 3 OSP.

3.5 Podľa sťažovateľky krajský súd mal povinnosť v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru zabezpečiť jej možnosť domáhať sa ochrany svojho práva. Podľa záverov sťažovateľky zamestnávateľ jej 29. decembra 2004 oznámil, že nedisponuje žiadnym vhodným pracovným miestom, a preto nie je možné z jeho strany zrealizovať ponuku práce v zmysle ustanovenia § 63 ods. 2 Zákonníka práce, pričom podľa sťažovateľky z vykonaného dokazovania je zrejmé, že hoci zamestnávateľ takýmto vhodným pracovným miestom disponoval, neponúkol jej ho, ale obsadil zamestnankyňou, ktorá pracovala pred touto zmenou na inom pracovnom mieste. Takýto postup zamestnávateľa bol podľa názoru sťažovateľky v rozpore s ustanovením § 63 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý je podľa jej presvedčenia zákonným konkretizovaním základného práva na ochranu pred svojvoľným prepúšťaním zo zamestnania. Keďže zamestnávateľ si podľa názoru sťažovateľky pravdepodobne nebol istý, či existuje dôvod na to, aby so sťažovateľkou skončil pracovný pomer výpoveďou podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, keďže vedel, že proti takémuto skončeniu pracovného pomeru by sa sťažovateľka mohla brániť žalobou na súde, kde by zamestnávateľ musel preukázať zákonnosť svojho postupu, svojím postupom, keď sťažovateľke, ako už bolo uvedené, po dobu 5 mesiacov neprideľoval žiadnu prácu, porušoval jej právo na spravodlivé pracovné podmienky tým, že zneužíval svoje postavenie ako zamestnávateľa a konal v rozpore s dobrými mravmi. Až v tejto situácii sťažovateľka podľa svojich slov psychicky podľahla dlho trvajúcej nátlaku a podpísala dohodu o zmene pracovnej zmluvy z 1. júna 2005. Týmto svojím postupom zamestnávateľ porušil podľa sťažovateľky jej právo na ochranu pred svojvoľným prepúšťaním zo zamestnania, keď zamestnávateľ, keďže podľa sťažovateľky neexistoval platný dôvod výpovede v zmysle

Zákonníka práce, zneužívaním svojho postavenia spôsobil to, že sťažovateľka podľahla psychickému tlaku spôsobenému zamestnávateľom a podpísala dohodu o zmene pracovnej zmluvy z 1. júna 2005, ktorá bola pre ňu nevýhodná.

3.6 Krajský súd svojím postupom podľa sťažovateľky neposkytol ochranu jej základným právam, keďže nedal zrozumiteľnú odpoveď na otázku, v čom videl postup zamestnávateľa v súvislosti s ustanoveniami § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce za súladný so zákonom, čím jej odňal možnosť domáhať sa ochrany svojich práv, ktoré jej Zákonník práce v súvislosti s výpoveďou poskytuje, a teda domáhať sa ochrany svojho práva na súde Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s ustanovením § 3 OSP.

4. Sťažovateľka v závere navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jej základné práva garantované čl. 36 písm. b) a čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo garantované čl. 28 listiny, práva podľa čl. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, právo podľa čl. 7 paktu, právo podľa čl. 4 dohovoru MOP a práva podľa I. časti bodu 24 a 26 sociálnej charty boli napadnutým rozsudok krajského súdu porušené, ďalej aby ústavný súd zakázal krajskému súdu pokračovať v porušovaní sťažovateľkiných práv, aby zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie, aby zároveň zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012 a aby uložil krajskému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľke trovy konania.

II.

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol: *„Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti uvádza len to, že splnenie ponukovej povinnosti je podmienkou výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce a nie je podmienkou dohody o zmene pracovnej zmluvy uzavretej medzi pracovníkom a zamestnávateľom. V čase, keď došlo k dohode o zmene pracovnej zmluvy medzi navrhovateľkou a odporcom 1.6.2005 došlo u zamestnávateľa k takým zmenám, na základe*

ktorých bolo prepustených mnoho ďalších zamestnancov, preto ponúknutie dohody o zmene pracovnej zmluvy nebolo v rozpore s dobrými mravmi, ale riešilo udržanie navrhovateľky v pracovnom vzťahu, pretože inak by navrhovateľke bola daná výpoveď. Dohoda bola uzavretá v súlade s rozhodnutím o znížení počtu zamestnancov, o ktorom zamestnávateľ rozhodol už 23.12.2004, preto odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo veci správne rozhodol a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil, preto ho podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil ako vecne správne.“

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť

k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

IV.

K návrhu na zrušenie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012

8. Sťažovateľka v petite sťažnosti navrhla, aby ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012, ktorým najvyšší súd odmietol ňou podané dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

9. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľka vo svojej sťažnosti nenamietala porušenie konkrétneho práva uznesením najvyššieho súdu a ani neuviedla žiadnu argumentáciu a námietky v obsahu svojej sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu.

10. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť tak v tejto časti neobsahuje zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 20 ods. 1, ako aj § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde. Na základe uvedených záverov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti návrhu na zrušenie uznesenia najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

11. Ústavný súd sa na pôde obiter dictum nemôže nevyjadriť k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012. Ústavný súd už uviedol, že rešpektuje koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju nastaví najvyšší súd, ak je to v medziach ústavy (porov. II. ÚS 398/08). Ústavný súd taktiež vníma, že časť senátov najvyššieho súdu

akceptuje (silnú) nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí pre nedostatok odôvodnenia ako dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP (porov. II. ÚS 647/2014, bod 23; porov. Gyarfáš, J. Zakladá nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odňatie možnosti konať pred súdom?. Lexforum 27. októbra 2014, dostupné na <http://www.lexforum.sk/512>) a iné senáty nie. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012 určite zaujme svojou rozsiahlou argumentáciou podopretou množstvom rozhodnutí. Na druhej strane však upúta jednoznačnosť postoja daného senátu v tom zmysle, že už sa blíži k hrane objektivnosti a neutrálnosti tónu, ktorým má súd komunikovať svoje právne názory. Ústavný súd tým nechce artikulovať sympatie k jednému z právnych názorov, ale v situácii, keď väčšina najvyššieho súdu rozhoduje rozdielne od 17 rokov starého, hoc zjednocujúceho a možno dogmaticky správneho rozhodnutia č. R 111/98, a zvlášť ak krajské sudy interpretujú § 221 ods. 1 písm. f) OSP odlišne (napríklad uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 378/2013, sp. zn. 14 Co 378/2013; uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 356/2012; spolu s mnohými ďalšími dostupné na www.justice.gov.sk), by bolo namieste hľadanie riešenia v pracovniach najvyššieho súdu než prísnosť na dovolateľa, zvlášť ak najvyšší súd sám, a niekedy ľudsky pochopiteľne, citlivo vníma v rozhodnutiach ústavného súdu adjektíva typu „zjavne“, „extrémne“ a pod. Pre spresnenie možno dodať, že v predmetnom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 158/2012 zo 14. novembra 2012 citované rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 310/2009 a sp. zn. 5 Cdo 290/2008, na ktoré odkazuje najvyšší súd vo výpočte ustálenej judikatúry, boli podané dovolania prípustné na základe „zjednocovacích“ ustanovení § 238 a § 239 ods. 1 OSP a nedostatky v odôvodnení súdnych rozhodnutí následne zohľadnené ako iné vady. Napokon, odvolanie v citovanej veci vedenej pod sp. zn. 2 Obdo 11/2013 bolo odmietnuté z dôvodu zmeškania lehoty. V záujme právnej istoty je nutné ešte dodať, že ak je aj dovolanie odmietnuté ako neprípustné, môže ústavný súd v rámci konania o ústavnej sťažnosti preskúmať aj odvolacie rozhodnutie (porov. III. ÚS 206/2014, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 192/2010, III. ÚS 164/2011).

12. Na záver k tejto časti ústavný súd poznamenáva, že niektorých zdrojoch judikatúry (<http://www.epredpisy.sk/component/content/article/16-judikaty/2520344->

zmena-prace-poda-pracovnej-zmluvy) sa objavila právna veta odvodená z predmetného uznesenia najvyššieho súdu: „*Skutočnosť, že zamestnanec súhlasil so zmenou pracovnej pozície z dôvodu, že mu inak hrozila výpoveď, nezakladá rozpor konania s dobrými mravmi. Výber nadbytočného zamestnanca, ktorému bude poskytnuté voľné pracovné miesto je výlučne v kompetencii zamestnávateľa.*“ Ústavný súd k tomu tvrdí, že z procesného odmietacieho uznesenia žiadna takáto normatívna veta nevyplýva. Možno vyplýva z iných prameňov, ale nie z tohto uznesenia. Áno, kedysi práve súkromné zbierky (Vážny, Bohuslav, Koshin) nahrádzali tie oficiálne a aj súkromné zbierky typu časopis Zo súdnej praxe majú svoju cenu v diskurze, ale, prirodzene, predmetná situácia je odlišná. Každopádne z uvedeného vyplýva nutnosť obozretnej práce s judikatúrou u všetkých aktérov právneho života.

K namietanému porušeniu práv podľa I. časti bodu 24 a 26 sociálnej charty napadnutým rozsudkom krajského súdu

13. Podľa bodu 24 I. časti sociálnej charty všetci pracovníci majú právo na ochranu v prípade skončenia zamestnania.

Podľa bodu 26 I. časti sociálnej charty všetci pracovníci majú právo na dôstojnosť pri práci.

14. Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) so sociálnou chartou vyslovila súhlas 17. februára 2009 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, ktorá má prednosť pred zákonmi. Sociálna charta bola vyhlásená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 273/2009 Z. z.

15. V teórii medzinárodného práva sa ustálil právny názor, v zmysle ktorého sociálna charta obsahuje právne normy, ktoré nie sú priamo aplikovateľné (non self-executing) a majú charakter všeobecných princípov spoločných členským štátom Rady Európy v oblasti sociálnej politiky a ktoré sú povinné tieto štáty inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva v týchto štátoch sú povinné tieto princípy zohľadňovať vo

svojej aplikačnej praxi [k tomu porov. Gomien, D. – Harrsi, D. – Zwaak, L. Law and practise of the European Convention on Human Rights and the European Social Charter. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1996, pp. 434-436; Langford, M (ed).: Social Rights Jurisprudence. Emerging Trends in International and Comparative Law. New York: Cambridge University Press, 2008. pp. 432-433; k tomu porov. všeobecne aj Harris, D. J. The European Social Charter. Charlottesville: University press of Virginia, 1984]. S licenciou pre zjednodušenie možno prijať stanovisko, že právne normy medzinárodnej zmluvy sú priamo vykonateľné, ak zaručujú práva a slobody priamo ich adresátom bez potreby ďalšej transpozície alebo inkorporácie do právneho poriadku zmluvného štátu ďalším normatívnym právnym aktom. Právne normy medzinárodnej zmluvy nie sú priamo vykonateľné, ak tieto priamo alebo implicitne vyžadujú od zmluvného štátu prijatie ďalšej právnej úpravy na úrovni vnútroštátnej legislatívy (v medzinárodných zmluvách najčastejšie uvedené textáciou „zmluvné štáty sa zaväzujú prijať...“ alebo „zmluvné štáty uznávajú a zabezpečia...“ a pod.).

16. V tejto súvislosti je potrebné poukázať prvotne na prvú vetu I. časti sociálnej charty, podľa ktorej *„zmluvné strany prijímajú za cieľ svojej vnútroštátnej a medzinárodnej politiky uskutočňovanej všetkými primeranými prostriedkami dosiahnutie podmienok na zabezpečenie účinného výkonu týchto práv a zásad...“*. Následne I. časť sociálnej charty vymenúva v bodoch 1 až 31 konkrétne zásady, ktoré sú bližšie rozvíjané jednotlivo v II. časti sociálnej charty v jednotlivých článkoch. Avšak i podľa prvej vety II. časti sociálnej charty *„zmluvné strany sa zaväzujú, ako ustanovuje III. časť, považovať sa za viazané záväzkami vyplývajúcimi z týchto článkov a odsekov“*. Nakoniec podľa článku A bodu 1 písm. a) III. časti sociálnej charty *„za podmienky ustanovení článku B sa každá zmluvná strana zaväzuje považovať I. časť tejto charty za deklaráciu vymedzujúcu ciele, o ktorých splnenie sa usiluje všetkými vhodnými prostriedkami v súlade s ustanoveniami úvodného odseku tejto časti“*. Uvedené ustanovenia utvrdzujú aj ústavný súd v presvedčení o závere o priamej neaplikovateľnosti sociálnej charty.

17. O charaktere jednotlivých ustanovení sociální charty, který neumožňuje jednotlivcom domáhat sa ich porušenia pred súdmi zmluvných štátov, svedčí aj prvá veta III. časti Dodatku k sociálnej charte, podľa ktorej „*vykladá sa tak, že táto charta obsahuje právne záväzky medzinárodného charakteru, ktorých aplikovanie je podriadené jedine dozoru ustanovenému vo štvrtej časti (dozor Európskeho výboru pre sociálne práva, pozn.)*“.

18. Ústavný súd si je vedomý na druhej strane judikatúry, keď súdy zmluvných štátov sociálnej charty vykladali (interpretovali) priamo ustanovenia sociálnej charty, avšak iba vo svetle a v spojení s vnútroštátnou právnou úpravou [pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Holandska (Hoge Raad) sp. zn. NJ 1986/688 z 30. 5. 1986]. Ani v tomto prípade nebol popretý záver o priamej neaplikovateľnosti sociálnej charty.

19. Na základe už uvedených záverov ústavný súd odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie I. časti bodu 24 a 26 sociálnej charty napadnutým rozsudkom krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, pretože tieto označené referenčné právne normy sociálnej charty neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne práva sťažovateľky, ale sú všeobecnými proklamáciami (princípami), ktoré je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku, a orgány aplikácie práva sú povinné tieto princípy zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 4 dohovoru MOP napadnutým rozsudkom krajského súdu

20. Podľa čl. 4 dohovoru MOP zamestnanie pracovníka sa neskončí, ak neexistuje platný dôvod na také skončenie, ktorý súvisí so schopnosťou alebo správaním pracovníka, alebo vyplýva z prevádzkových potrieb podniku, organizácie alebo služby.

21. Národná rada s dohovorom MOP vyslovila súhlas 2. decembra 2009 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 ústavy prednosť pred zákonmi. Dohovor MOP bol vyhlásený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 172/2010 Z. z.

22. Ústavný súd konštatuje, že dohovor MOP obsahuje 22 článkov, ktoré upravujú spôsob a dôvody skončenia zamestnania z podnetu zamestnávateľa. Z obsahu týchto právnych noriem možno ustáliť, že zabezpečujú rovnaký, resp. menší rozsah práv, ako zabezpečuje vnútroštátna právna úprava týchto právnych vzťahov, predovšetkým zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

23. Aj keď v zmysle uznesenia národnej rady z 2. decembra 2009 má dohovor MOP prednosť pred zákonom, materiálne nezabezpečuje väčší rozsah práv fyzických osôb a právnických osôb ako Zákonník práce, a preto domáhanie sa práv priznaných dohovorom MOP pred ústavným súdom je sporné.

24. Bez potreby bližšieho analytického pohľadu na problematiku (možnosť/nemožnosť domáhať sa ochrany práv priznaných dohovorom MOP v konaní pred ústavným súdom) však možno konštatovať, že námietky sťažovateľky sú neopodstatnené z dôvodu, že čl. 4 dohovoru MOP upravuje podmienky skončenia pracovného pomeru zamestnanca, avšak zo skutkového stavu v sťažovateľkinej veci vyplýva, že zo strany zamestnávateľa sťažovateľky nedošlo ku skončeniu pracovného pomeru sťažovateľky a zamestnávateľa, naopak, zamestnávateľ ponúkol sťažovateľke uzatvorenie dohody o zmene pracovnej zmluvy s novým druhom vykonávanej práce, k uzatvoreniu ktorej 1. júna 2005 (ďalej len „dohoda o zmene pracovnej zmluvy“) aj došlo (t. j. došlo k zmene druhu vykonávanej práce v rámci pracovného pomeru medzi sťažovateľkou a zamestnávateľom, a nie ku skončeniu pracovného pomeru). K identickým záverom správne dospel krajský súd v napadnutom rozsudku, ako aj prvostupňový súd.

25. V tomto smere tak neexistuje priama súvislosť medzi namietaným porušením čl. 4 dohovoru MOP a napadnutým rozsudkom krajského súdu, keďže skutkový stav v sťažovateľkinej veci nemožno subsumovať pod právnu normu čl. 4 dohovoru MOP

a prvostupňový súd a krajský súd správne ani nerozhodovali a sťažovateľka sa v konaní pred týmito súdmi nedomáhala vyslovenia platnosti alebo neplatnosti skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, keďže ku skončeniu pracovného pomeru sťažovateľky so zamestnávateľom nedošlo.

26. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 4 dohovoru MOP napadnutým rozsudkom krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 3 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

27. Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

28. Sťažovateľka v súvislosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu namieta, že tento porušil čl. 3 dohovoru, pretože jej neposkytol ochranu pred ponižujúcim zaobchádzaním zo strany zamestnávateľa, ku ktorému malo dochádzať tým, že zamestnávateľ jej neprideľoval počas 5 mesiacov (od 1. 1. 2005 do 31. 5. 2005) prácu.

29. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) „zlé zaobchádzanie musí dosahovať minimálnu úroveň závažnosti, aby spadalo do rozsahu čl. 3 dohovoru. Posúdenie tohto minima je, z podstaty veci, relatívne; závisí na všetkých okolnostiach prípadu, ako je doba trvania zaobchádzania, jeho fyzické a psychické účinky a, v niektorých prípadoch, pohlaví, veku a zdravotnom stave obete atď.“ (porov. Írsko v. Veľká Británia, č. 5310/71, rozsudok ESLP z 18. 1. 1978, bod 162; Labita v. Taliansko, č. 26772/95, rozsudok Veľkej komory ESLP zo 6. 4. 2000, bod 120; z novšej judikatúry porov. napr. Stanev v. Bulharsko, č. 36760/06, rozsudok Veľkej komory ESLP zo 17. 1. 2012, bod 202). Zlé zaobchádzanie je zakázané bez ohľadu na predchádzajúce správanie sa obete (porov. už citovaný rozsudok ESLP vo veci Írsko v. Veľká Británia, bod

163; El-Masri v. Macedónsko, č. 39630/09, rozsudok Veľkej komory EŠLP z 13. 12. 2012, bod 195).

30. S ohľadom na význam, ktorý EŠLP čl. 3 dohovoru prikladá, sú sťažnosti namietajúce porušenie čl. 3 dohovoru podrobené prísnejšiemu prieskumu (porov. Gäfgen v. Nemecko, č. 22978/05, rozsudok Veľkej komory EŠLP z 1. 6. 2010, bod 93). V uvedených intenciách bude postupovať i ústavný súd pri posúdení opodstatnenosti sťažovateľkou namietaného porušenia čl. 3 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

31. Ponižujúcim zaobchádzaním sa rozumie najmä zaobchádzanie, ktoré vyvoláva u obeti pocity strachu, úzkosti a menejcennosti, ktoré sú schopné obeť ponížiť a pokoriť a prípadne prekonať jej fyzický alebo duševný odpor (porov. už citovaný rozsudok EŠLP vo veci Írsko v. Veľká Británia, bod 167; Pretty v. Veľká Británia, č. 2346/02, rozsudok EŠLP z 29. 4. 2002, bod 52). Ponižujúcim zaobchádzaním nemusí byť iba zaobchádzanie fyzické, ale aj psychické, napr. vo forme psychického násillia (porov. Opuz v. Turecko, č. 33401/02, rozsudok EŠLP z 9. 6. 2009, bod 161). Čo sa týka ponižujúceho zaobchádzania v horizontálnych súkromnoprávných vzťahoch (ako to namieta sťažovateľka), EŠLP pripustil ponižujúce zaobchádzanie v horizontálnych súkromnoprávných vzťahoch (pozri P. F. and E. F. v. Veľká Británia, č. 28326/09, rozhodnutie EŠLP o prijateľnosti z 23. 11. 2010, bod 38) a v tejto súvislosti EŠLP skúma reakciu príslušných orgánov zmluvných štátov v tom smere, či bola venovaná sťažnosti (podaniu, žalobe) dotknutého subjektu náležitá pozornosť (porov. už uvedené rozhodnutie EŠLP vo veci P. F. and E. F. v. Veľká Británia, bod 46; Kurt v. Turecko, č. 24276/94, rozsudok EŠLP z 25. 5. 1998, body 133 - 134).

32. Na základe uvedených záverov vzťahujúcich sa na garancie poskytované čl. 3 dohovoru, podrobného preskúmania skutkového stavu, napadnutého rozsudku krajského súdu a námietok sťažovateľky pre porušenie čl. 3 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd uzatvára, že sťažnosť sťažovateľky je neopodstatnená, a to z dôvodov, že (i) predmetom konania pred všeobecnými súdmi (a teda aj pred krajským súdom ako súdom odvolacím) nebola zdržovacia žaloba sťažovateľky na upustenie od

ponižujúceho zaobchádzania zo strany zamestnávateľa (resp. obdobná žaloba), ale návrh na určenie povinnosti zamestnávateľa pridelovať sťažovateľke prácu podľa neplatného znenia pracovnej zmluvy a určenie, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy je v rozpore s dobrými mravmi, a tak (ii) všeobecné súdy (a teda aj krajský súd) nerozhodovali a nemohli rozhodovať o prípadnom ponižujúcom zaobchádzaní zo strany zamestnávateľa voči sťažovateľke, čím (iii) chýba kauzálny nexus medzi predmetom konania a napadnutým rozsudkom krajského súdu na jednej strane a tvrdením sťažovateľky, že krajský súd porušil čl. 3 dohovoru tým, že v konaní a napadnutým rozsudkom jej neposkytol ochranu pred ponižujúcim zaobchádzaním zo strany zamestnávateľa, na strane druhej.

33. *Nota bene* ústavný súd považuje za potrebné pre komplexnosť odpovede na sťažovateľkinu námietku poznamenať, že vtedajšia právna pozícia sťažovateľky a jej status zamestnankyne s pravidelne vyplácanou mzdou, hoc pri absencii pridelovania práce počas pracovnej doby, nemožno hodnotiť ani ako objektívny „ponižujúci stav“ (o to menej ako „ponižujúce zaobchádzanie“ zo strany tretieho subjektu), naopak, tento aj keď kompromisný a právne neštandardný stav (keď sťažovateľka bola formálne zamestnankyňou s vyplácanou mzdou, ale bez pridelovanej práce) pôsobil takpovediac profylakticky proti prípadnej ťaživej situácii zapríčinennej nezamestnanosťou sťažovateľky, matky v tom čase maloletých detí, keďže (tak ako to vyplýva z rozhodnutí všeobecných súdov) zamestnávateľ bol oprávnený skončiť so sťažovateľkou pracovný pomer výpoveďou z dôvodu jej nadbytočnosti. Ak teda všeobecné súdy dospeli k záveru, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy nie je v rozpore s dobrými mravmi, pretože jej uzatvoreniu nepredchádzalo nátlakové konanie zamestnávateľa spočívajúce z jeho strany v ponižujúcom zaobchádzaní so sťažovateľkou, ústavný súd hodnotí tento záver ako ústavne konformný.

34. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 3 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

35. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

36. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy nachádzame v čl. 46 a nasl. ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces).

37. Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (I. ÚS 117/05). Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle

IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia rozsudku.

38. Inak povedané, povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávnych predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v ním rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie [a teda zároveň konkretizovať v odôvodnení rozhodnutia, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov súd vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; detailnosť a obsažnosť odôvodnenia rozhodnutia môže byť v špecifických prípadoch zákonom výslovne zúžená, napríklad vzhľadom na vyhovie všetkým účastníkom konania alebo vzdanie sa opravného prostriedku všetkými účastníkmi konania a pod. (porov. § 157 ods. 3 a 4 OSP)], obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu.

39. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť, bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (pozri napr. *Helle v. Fínsko*, č. 20772/92, rozsudok ESLP z 19. 12. 1997, bod 60; *Rajković v. Chorvátsko*, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP z 3. 5. 2001, bod 2). Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.

40. Na tomto mieste je nutné pripomenúť, že ústavný súd, ktorého úlohou je v zmysle čl. 124 ústavy ochrana ústavnosti, nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (podobne už II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). V dôsledku toho sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi (vrátane ich procesného postupu) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu zásadne len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

41. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v postupe a v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Pravdou zostáva, že krajský súd sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, avšak zároveň odôvodnil svoje rozhodnutie právnym názorom na splnenie ponukovej povinnosti zo strany zamestnávateľa pri uzatváraní dohody o zmene pracovnej zmluvy, ďalej pri zohľadnení skutkového stavu veci poukázal na právnu pozíciu sťažovateľky v rámci organizačných zmien u zamestnávateľa a rozhodnutia zamestnávateľa o znížení počtu zamestnancov a v tom čase možnosť zamestnávateľa skončiť so sťažovateľkou pracovný pomer výpoveďou, a taktiež odôvodnil, prečo nepovažoval ani krajský súd uzatvorenú dohodu o zmene pracovnej zmluvy za rozpornú s dobrými mravmi, a odôvodnil svoj názor na uzatvorenú dohodu o zmene pracovnej zmluvy.

42. Tieto právne závery krajského súdu a ich odôvodnenie nie je možné hodnotiť ako arbitrárne a je nutné ich považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať. Z toho dôvodu sťažnosť sťažovateľky ústavný súd odmietol v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6

ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 36 písm. b) ústavy, čl. 28 listiny a čl. 7 paktu napadnutým rozsudkom krajského súdu

43. Podľa čl. 36 písm. b) ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon im zabezpečuje najmä ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní.

Podľa čl. 28 listiny zamestnanci majú právo na spravodlivú odmenu za prácu a na uspokojivé pracovné podmienky. Podrobnosti ustanoví zákon.

Podľa čl. 7 paktu štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého človeka na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky, ktoré zabezpečujú najmä:

a) odmenu, ktorá poskytuje ako minimum všetkým pracovníkom:

(i) spravodlivú mzdu a rovnakú odmenu za prácu rovnakej hodnoty bez akéhokoľvek rozlišovania, pričom najmä ženám sú zaručené pracovné podmienky nie horšie než aké majú muži, s rovnakou odmenou za rovnakú prácu;

(ii) slušný život pre ne a ich rodiny v súlade s ustanoveniami tohto paktu;

b) bezpečné a zdravotne nezávadné pracovné podmienky;

c) rovnakú príležitosť pre všetky dosiahnuť v zamestnaní povýšenie na zodpovedajúci vyšší stupeň, pričom sa nebudú uplatňovať iné kritériá, než dĺžka zamestnania a schopnosti;

d) odpočinok, zotavenie a rozumné vymedzenie pracovných hodín a pravidelnú platenú dovolenku, ako aj odmenu v dňoch verejných sviatkov.

44. Ústavný súd sa musí na tomto mieste vysporiadať s rozsahom namietaného porušenia označených práv upravených paktom v petite a odôvodnení sťažnosti, kde sťažovateľka označila namietané porušenie práva len článkom paktu (čl. 7 paktu), pričom z celého obsahu sťažnosti a charakteru námietok sťažovateľky je možné konštatovať, že namieta porušenie všeobecnej požiadavky na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky

vyplývajúcej z čl. 7 paktu. Na základe uvedeného ústavný súd ustálil predmet tohto konania v smere posúdenia námietok sťažovateľky vo vzťahu k potenciálnemu porušeniu čl. 7 paktu v zmysle namietaného porušenia všeobecnej požiadavky na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky napadnutým rozsudkom krajského súdu.

45. Ústavný súd na okraj dopĺňa, že, poukazujúc na formuláciu a textáciu jednotlivých ustanovení paktu, jeho pozornosti neušli odborné výstupy právnej doktríny, ako aj judikatúry týkajúcej sa otázky priamej aplikovateľnosti alebo neaplikovateľnosti jednotlivých ustanovení paktu.

46. Podľa právnej doktríny *„pakt nepopiera možnosť, že práva, ktoré obsahuje, môžu byť považované za priamo vykonateľné v rámci systémov, kde je takáto možnosť poskytovaná. Skutočne, v rámci prípravy paktu, pokusy o zahrnutie špecifického ustanovenia do paktu, podľa ktorého účinky paktu sa budú považovať za priamo nevykonateľné, boli striktne odmietnuté. Vo väčšine štátov, určenie, či konkrétne ustanovenie medzinárodnej zmluvy je alebo nie je priamo vykonateľné, bude záležať na posúdení súdov, nie exekutívy alebo legislatívy. ... Je obzvlášť dôležité vyhnúť sa akémukoľvek apriórnemu predpokladaniu, že právne normy paktu majú byť považované za priamo nevykonateľné. V skutočnosti, mnohé z nich sú formulované v termínoch, ktoré sú prinajmenšom tak jasné a špecifikované, ako iné medzinárodné zmluvy o ľudských právach, ustanovenia ktorých sú pravidelne považované súdmi za priamo vykonateľné“* [pozri UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR), General Comment No. 9: The domestic application of the Covenant, 3 December 1998, E/C.12/1998/24, bod 11; pre akcentovanie týchto záverov porov. napr. Sepúlveda Carmona, M. The Nature of the Obligations under the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. Intersentia, 2003. p. 344]. Jedným dychom právna doktrína dopĺňa, že aj keď textácia právnych noriem paktu navodzuje zdanie o priamej neaplikovateľnosti paktu, je potrebné ustáliť, že minimálne v čl. 3, čl. 7 písm. a) bode I, čl. 8, čl. 10 ods. 3, čl. 13 ods. 2 písm. a), ods. 3 a 4 a čl. 15 ods. 3 paktu je bez ďalšieho potrebné indikovať priamo aplikovateľné práva adresátov týchto noriem a aj obhajovanie záverov o priamej neaplikovateľnosti týchto

a ostatných článkov paktu sa javí ako ťažko udržateľné [porov. UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR), General Comment No. 3: The Nature of States Parties' Obligations (Art. 2, Para. 1, of the Covenant), 14. 12. 1990, E/1991/23, bod 5; pre akcentovanie týchto záverov porov. napr. Kúnzli, J. – Kälin, W. The Law of International Human Rights Protection. New York: Oxford University Press, 2009. p. 117].

47. Pre korektnosť je však nutné poukázať aj na judikatúru, podľa ktorej ustanovenia paktu nie sú priamo aplikovateľné, keďže majú len programový charakter a sú pokynom pre zákonodarcu, aby prijal vhodné legislatívne opatrenia na plnú realizáciu ustanovení paktu v aplikačnej praxi [porov. rozhodnutie Spolkového najvyššieho súdu Švajčiarska (Bundesgericht) vo veci A. und B. v. Regierungsrat des Kantons Zürich z 22. 9. 2000 publikované pod sp. zn. BGE 126 I 240, bod 2c; obdobne v rozhodnutí Spolkového najvyššieho súdu Švajčiarska vo veci S. H. v. Eidgenössisches Justiz und Polizeidepartement z 9. 7. 1997 publikovanom pod sp. zn. BGE 123 II 472, bod 4d, ale aj rozhodnutí Spolkového najvyššieho súdu Švajčiarska vo veci S. E. M. v. Kantonale Steuerverwaltung St. Gallen und Verwaltungsgericht St. Gallen z 24. 5. 1996 publikovanom pod sp. zn. BGE 122 I 101, bod 2a; všetky dostupné na <http://www.bger.ch>].

48. Ústavný súd počas svojej existencie zatiaľ nerozhodol ani v jednom prípade o porušení niektorého z práv vyplývajúcich z právnych noriem (článkov) paktu v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy.

49. Ústavný súd napriek tomu preskúmal sťažovateľkou namietané porušenie základného práva podľa čl. 36 písm. b) ústavy, čl. 28 listiny, ako aj práva podľa čl. 7 paktu napadnutým rozsudkom krajského súdu a po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že z neho nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do týchto práv vyplývajúcich z čl. 36 písm. b) ústavy, čl. 28 listiny a čl. 7 paktu. Krajský súd (ako aj súd prvého stupňa) ústavne aprobovateľným spôsobom posúdil a odôvodnil platnosť dohody o zmene pracovnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľkou a jej zamestnávateľom, jej nerozpornosť s dobrými mravmi, navyše sťažovateľka nenamietala pred všeobecnými súdmi nespravodlivé a neuspokojivé pracovné

podmienky v súvislosti s touto dohodou o zmene pracovnej zmluvy (jej obsahom, príp. uplatňovaním). Pokiaľ sťažovateľka namieta, že krajský súd pochybil v tom, že jej neposkytol ochranu v súvislosti s jej námietkami týkajúcimi sa neuspokojivých a nespravodlivých pracovných podmienok v zamestnaní počas 5 mesiacov (od 1. 1. 2005 do 31. 5. 2005), ústavný súd konštatuje, že predmetom konania pred všeobecnými súdmi (a teda aj pred krajským súdom ako súdom odvolacím) nebola žaloba pre neuspokojivé a nespravodlivé pracovné podmienky počas týchto 5 mesiacov (napr. pre diskrimináciu a pod.), ale návrh na určenie povinnosti zamestnávateľa pridelovať sťažovateľke prácu podľa neplatného znenia pracovnej zmluvy a určenie, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy je v rozpore s dobrými mravmi z toho dôvodu, že jej uzatvoreniu predchádzalo vystavenie sťažovateľky neuspokojivým a nespravodlivým pracovným podmienkam v zamestnaní počas 5 mesiacov. Tento argument, ktorý mal zakladať rozpor dohody o zmene pracovnej zmluvy s dobrými mravmi, všeobecné súdy vyhodnotili ako neopodstatnený, a to ústavne nezávadným spôsobom (na základe čoho konštatovali, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy nie je v rozpore s dobrými mravmi).

50. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a právami podľa čl. 36 písm. b) ústavy, čl. 28 listiny a čl. 7 paktu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, v dôsledku čoho ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2015